

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az EU és a csendes-óceáni térség közötti megújult fejlesztési partnerség felé

(JOIN(2012) 6 final)

(2013/C 76/12)

Előadó: **Carmelo CEDRONE**

2012. március 21-én az Európai Bizottság és az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az EU és a csendes-óceáni térség közötti megújult fejlesztési partnerség felé

JOIN(2012) 6 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2012. december 19-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2013. január 16–17-én tartott 486. plenáris ülésén (a 2013. január 17-i ülésnapon) 139 szavazattal 13 ellenében, 14 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és javaslatok

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) ambiciózusnak és széles körűnek tartja az Európai Unió által az EU és a csendes-óceáni térség közötti megújult fejlesztési partnerség alapjául kitűzött célokat, ugyanakkor nem látja világosan a megvalósítás módjait, amelyek elsődleges célja a régió környezetének védelme és biológiai sokféleségének megőrzése. Egyetért azzal, hogy más szervezetekkel együtt szinergikus módon kell felvenni a küzdelmet az éghajlatváltozás hatásaival szemben, amelyek közvetetten valamennyi nemzeti és többoldalú fejlesztési politikára kihatnak, és nemcsak gazdasági, hanem szociális következményekkel is járnak. Az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos kérdéseknek ezenkívül a terület környezetvédelmi politikáinak is szerves részét kell képezniük, hogy következetes fellépésekre és beavatkozásokra kerüljön sor.

1.2 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy e célkitűzés elérése érdekében a fenntartható fejlődést célzó integrált fellépésekre és tevékenységekre van szükség az érintett országokban, hogy maximalizálhassák a támogatások hatását, szinergikus módon kihasználhassanak minden beavatkozást, és egy közép- és hosszú távú tervezési megközelítés alkalmazásával a helyi szereplőket is aktívan be tudják vonni.

1.3 Az EGSZB véleménye szerint a közleményben utalni kell annak elismerésére, hogy a jogok teljes körű tiszteletben tartása és a demokrácia stabilitása elengedhetetlen feltételei egy ország gazdasági fejlődésének. Sajnálatos módon csak utalás történik a Fidzsi-szigeteken tapasztalható helyzetre – ahol a diktatórikus rendszer továbbra is megfosztja az állampolgárokat alapvető jogaiktól –, miközben az európai fél határozottabb és koherensebb állásfoglalására lenne szükség.

1.4 Ki kell használni az új fejlesztési partnerség meghatározásának lehetőségét, és jelezni kell azokat az alapelveket és feltételeket, amelyeknek az EU és a közösségi támogatásokban részesülő kedvezményezett országok közötti kapcsolat irányvonalát kell alkotniuk, a Cotonoui Megállapodás teljes körű alkalmazásától kezdve. Ezen túlmenően az alapvető jogok és a munkához való jog, valamint a demokratikus életben való részvétel teljes körű biztosítása révén minden országban garantálni kell a demokrácia tényleges gyakorlását.

1.5 Külön figyelmet kell fordítani a térség valamennyi országában az alapvető jogaiktól megfosztott nők drámai és aggasztó helyzetére. A nők jogainak és védelmének jelentős szerepet kell játszaniuk az EU és a csendes-óceáni térség közötti kapcsolatokat érintő valamennyi kérdésben. A nemi alapú erőszak magas szintje, valamint a nők döntéshozatalban és magasabb pozíciókban való részvételének alacsony mértéke aggasztja az EGSZB-t és partnereit, és jelentősebb szerepet kellene, hogy kapjon az Európai Bizottság dokumentumaiban és jövőbeli tevékenységei során.

1.6 Az EGSZB számára továbbra is alapvetően fontos a szociális partnerek és a civil társadalom egésze szerepének növekedése ebben a térségben éppúgy, mint az EU-val megállapodást kötő más térségekben. E célból alapvetően fontos azon megfelelő eszközök előmozdítása és alkalmazása, amelyek a gyakorlatban hozzájárulhatnak e célkitűzés eléréséhez. Az EGSZB – bár tudatában van a földrajzi elhelyezkedésből adódó, a strukturált kétoldalú kapcsolatokat is korlátozó nehézségeknek – úgy véli, hogy különösen hasznos lenne egy területi szintű, az egyes országokat – és lehetőleg az egész régiót – összekapcsoló hálózat és vegyes bizottság létrehozása. A részvételt segítő ezen eszközök a megállapodások létrejöttével, végrehajtásával és nyomon követésével kapcsolatos valamennyi szakaszban megkönnyítenék a szociális partnerek és a civil társadalom

aktív bevonását. Ezt pedig ténylegesen alapelvnek kell tekinteni. Az EGSZB kívánatosnak tartja, hogy közvetlen kezdeményezési eredményeképpen valódi gazdasági és szociális bizottság jön majd létre e régióban, amely többek között erősítheti a szociális és civil párbeszédet, valamint konkrét pénzügyi támogatás révén megerősítheti valamennyi helyi szereplő kapacitásépítését.

1.7 Az EGSZB elsődlegesnek tartja az Európai Bizottság programokban részt vevő igazgatóságain és az EKSZ-en keresztül kivitelezett különböző uniós fellépések összehangolását és a WTO részvételét ezen a területen. Az érintett országok közigazgatási egységeinek kis méretét tekintve létfontosságú a koordináció. Ez egyben lehetőséget adna arra is, hogy az EKSZ határozottan fellépjen az uniós külpolitikai fellépések megerősítésének reményében, aminek alapja a tagállamok közötti fokozott koordináció lenne.

1.8 Az európai bizottsági közlemény határozott hangsúlyt fektet az éghajlatra. Az EGSZB megállapítja azonban, hogy a gazdasági fejlődés alapvetően fontos az éghajlattal kapcsolatos problémák kezeléséhez. A régió fejlődését célzó inkluzív, fenntartható és integrált növekedés biztosítása érdekében az EGSZB alapvetően fontosnak tartja a koherencia biztosítását a fejlesztési politikák és a környezetvédelmi intézkedések között csakúgy, mint más ágazatokban, így a kereskedelem, a halászat, a mezőgazdaság, az élelmiszerbiztonság, a kutatás, valamint az emberi jogok és a demokrácia támogatása terén is. A támogatási szempontoknak pontos és előre meghatározott mutatókon kell alapulniuk, a programok későbbi nyomon követésének érdekében is, a különböző donzorok közötti koordináció révén.

1.9 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a regionális integráció lehetőségeinek optimalizálása érdekében az intézkedéseket tekintve különbséget kell tenni az AKCS- és a tengerentúli országok között, és figyelembe kell venni az egyes országok eltérő intézményi berendezkedését és fejlettségi szintjét. Fel kell mérni továbbá a tengerentúli területek helyzetét is, amelyek fejlettségi szintje meghaladja a többi országét, és amelyek már részesülnek az Európai Fejlesztési Alap és a különböző kétoldalú támogatási megállapodások nyújtotta előnyökből. Ezeket az intézkedéseket össze kell hangolni a régió más országainak szánt programokkal. Ezek a területek fontos referenciaként szolgálhatnak a jogok, az értékek és az inkluzív növekedést célzó európai politikák bevált gyakorlatainak terjesztése során.

1.10 A kereskedelmi megállapodások területén a jelenlegi nehézségek figyelembevételével a kétoldalú megállapodásokon túlmutató regionális megállapodás irányába kellene elmozdulni; mindazonáltal azt is szem előtt kell tartani, hogy a kereskedelmet tekintve –a halászati ágazat kivételével – viszonylag kisebb méretű gazdasági szereplőkről van szó.

1.11 Az EGSZB ezenkívül célszerűnek tartaná, ha az EU figyelemmel kísérné azokat a tárgyalásokat, amelyek a KONTINENTÁLIS PLATFORMMAL összefüggő tengeri jogokról folynak az ENSZ megfelelő bizottságában, különösen a jelenlegi véleményben tárgyalt térség tekintetében.

2. Bevezetés

2.1 Mint ismeretes, az EU számos partnerségi megállapodást kötött a csendes-óceáni térség különböző országaival; az új partnerség 15 független szigetországra⁽¹⁾, 4 tengerentúli országra és területre (TOT)⁽²⁾, a Csendes-óceáni Szigetek Fórumára, Ausztráliára és Új-Zélandra vonatkozik – amelyek azonos elveket valló, fontos Fórum-tagok és partnerek. A 2006. évi stratégiát követően a jelenlegi célkitűzés az EU szerepének a térségen belüli megszilárdítása egyrészt azért, mert Ausztrália után az EU a térség második legnagyobb donorja, másrészt azért, hogy hozzájáruljon a térség egészének gazdasági és társadalmi fejlődéséhez, elismerve egyúttal a jogok teljes körű tiszteletben tartása és a demokratikus intézmények megszilárdítása biztosításának szükségességét is.

2.2 Az EU és az AKCS-országok közötti Cotonoui Megállapodásra hivatkozva az EU jelenlegi közleményében azt javasolja, hogy a csendes-óceáni, mint térségbeli fellépését saját „Változtatási programjának” megfelelően néhány alapvető célkitűzés mentén összpontosítsa⁽³⁾:

- koherencia előmozdítása egyfelől a fejlesztéssel és éghajlattal kapcsolatos intézkedések, valamint egyéb uniós politikák, mint például a kereskedelem, a környezetvédelem, a halászat és a kutatás, másfelől az emberi jogok és a demokrácia elismerésének és maradéktalan gyakorlásának előmozdítása között;
- az EU hivatalos fejlesztési támogatása végrehajtási módjainak kiigazítása és ésszerűsítése, a csendes-óceáni térségben az éghajlatváltozással összefüggő kockázatokkal szembeni küzdelemre irányuló fokozott finanszírozás előírásával, a támogatások hozzáadott értékének, eredményeinek, hatásának és hatékonyságának átfogó növelése céljából;
- a csendes-óceáni TOT-ok sikeres regionális integrációjának ösztönzése, valamint annak elősegítése, hogy jobban előmozdíthassák az uniós értékeket, és a térségen belül a humán fejlesztést célzó inkluzív és fenntartható növekedés hajtóerejévé válhassanak;
- a csendes-óceáni országokkal együtt pozitív menetrend meghatározása az ENSZ és egyéb nemzetközi fórumokon tárgyalt közös érdekű kérdések tekintetében;
- együttműködés hasonló gondolkodású partnerekkel a kulcsfontosságú emberi jogi kérdések megválaszolására, valamint régió-szerte a demokratikus folyamatok megszilárdítására.

⁽¹⁾ Cook-szigetek (az ENSZ-ben nem rendelkezik szavazati joggal), a Mikronéziai Szövetségi Államok, Fidzsi-szigetek, Kiribati, Marshall-szigetek, Nauru, Niue (az ENSZ-ben nem rendelkezik szavazati joggal), Palau, Pápua Új-Guinea, Szamoa, Salamon-szigetek, Kelet-Timor, Tonga, Tuvalu és Vanuatu.

⁽²⁾ Francia Polinézia, Új-Kaledónia, Pitcairn-szigetek, valamint Wallis és Futuna.

⁽³⁾ A Bizottság közleménye – Változtatási program: az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele; COM(2011) 637, 2011. október 13.

Mivel mind partnerei, mind a helyi szereplők az éghajlatváltozás és annak hatásai elleni küzdelem vezetőjeként ismerik el, az EU szándéka, hogy felelős módon megerősítse jelenlétét a régióban.

2.3 A szigeti országok és területek nagy része az érintett lakosság számát tekintve kis méretű, ám kiterjedését és sokféleségét tekintve nagy területnek minősül, ami a sajátos földrajzi elhelyezkedés miatt számos problémát vet fel, sérülékennyé és érzékennyé téve a régiót. Ugyanakkor (más tényezők mellett) a tengeri ökoszisztéma összekötő erőként működik, amely ugyan csak figyelemre méltó és védelmet érdemlő egyedi értéket képvisel.

2.4 Nem könnyen megvalósítható célkitűzés ez, és nemcsak a közleményben említett okok miatt, hanem azért is, mert a gazdasági válság oly módon korlátozza az uniós külpolitikát, hogy az a jövőbeli, 2020 utáni időszakra vonatkozó Cotonoui Megállapodást is befolyásolhatja. Ezek az országok elhelyezkedésüknek – Kínához és Japánhoz való közelségüknek – köszönhetően azonban az EU számára is geostratégiai területnek számítanak. Ezért nagyon hasznos lenne, ha a tengerentúli országokat és területeket nagyobb mértékben be lehetne vonni és fel lehetne használni az EU politikáinak ismertetése, valamint programjai és igazságügyi kultúrája végrehajtása területén, ami nyilvánvaló kölcsönös előnnyel járna.

3. Pozitívumok

3.1 A közlemény felhívja a figyelmet az éghajlatváltozás hatására és ennek súlyos következményeire a régió egészében, mind az ökoszisztéma stabilitása szempontjából, amelynek szinte már a léte forog veszélyben, mind az érintett országok egyre kiegyensúlyozatlanabb – mind a szigorúan vett gazdasági és pénzügyi, mind a politikai és társadalmi szempontú – fenntartható fejlődése tekintetében, ami megsokszorozza a kockázatokat, korlátozva így az Egyesült Nemzetek millenniumi fejlesztési céljainak megvalósítását is.

3.2 Felhívja a figyelmet, hogy a két- vagy többoldalú támogatásokat folyósító különböző nemzetközi szereplőknek integráltan kell fellépniük, mivel jelenlegi tevékenységük túlzott szétaprózottsága miatt nem teljes mértékben érvényesül a támogatások hatékonysága. Meg kell erősíteni az elfogadott pénzügyi eszközöket és maguknak a támogatásoknak a hatását.

3.3 Az Európai Bizottság közleménye kiemeli a nemzetközi intézmények közötti koordináció szükségességét, az éghajlatváltozás hatása kapcsán pedig mindenekelőtt az Egyesült Nemzetek Szervezetére utal.

3.4 Felhívja a figyelmet a regionális együttműködésre és arra, hogy a térség fejlesztési stratégiái mellett a támogatásoknak és azok kezelésének integrált megközelítése érdekében meg kell erősíteni (illetve létre kell hozni) a regionális szervezetek által támogatott ágazati programokat és fejlesztési terveket.

3.5 Fontosnak tartja a helyi intézményi szereplőkkel folytatott párbeszédet, mind a segélyprogramok kialakítása céljából, mind a programok végrehajtásával kapcsolatos felelősség megosztása szempontjából.

3.6 Felhívja a figyelmet a beavatkozások hatékonyabbá tételének szükségességére, kiemelve, hogy a kedvezményezett országokban közösen elfogadott nyomon követési, kezelési és végrehajtási mechanizmusokat kell alkalmazni. Ennek érdekében több konkrét információra lenne szükség.

3.7 A közlemény elemzi a két- és többoldalú megállapodások szerinti donoroktól származó támogatások elosztási módjait, és megállapítja, hogy a támogatások elosztásának módzatait hozzá kell igazítani azokhoz a nehézségekhez, amelyek a csendes-óceáni államok és szigetek kis méretű adminisztrációjából fakadnak; továbbá felhívja a figyelmet, hogy a kedvezményezett országoknak nehézséget okoz, hogy a támogatásokat nemzeti fejlesztési programjaikba illesszék, mivel annak előfeltétele lenne, hogy a nemzeti intézményrendszer kapacitásainak fejlesztését célzó intézkedésekre kerüljön sor.

3.8 Aggodalmát fejezi ki a Fidzsi-szigeteken történő alapvető jogsértések miatt, amelyeket az Európai Bizottság ugyan figyelemmel kíván kísérni, de a támogatások nyújtását nem köti esetleges további feltételekhez.

4. Bírálát

4.1 Az Európai Bizottság közleménye alapján véve nem világos a tekintetben, hogy miként szándékozik az EU meghatározni és megerősíteni azokat az intézkedéseket, amelyek túlmutatnak azokon a rövid távú célkitűzéseken, amelyek fontosak, de csak részlegesek, amennyiben a térség jövőbeli fenntarthatóságára kívánunk hatást gyakorolni. Egy különleges és nagy régióról van szó, amely számos kisebb és egészen kis lélekszámú országot foglal magában, földrajzi tekintetben viszont nagy kiterjedésű. Ezek az országok eltérő megközelítéseket és értelmezéseket alkalmaznak a hosszú távú fenntartható fejlődést célzó beavatkozások szükségességét illetően, és más elképzelésük van a nemzeti szinten, illetve az országokat határoló felségvizekre és nemzetközi vizekre vonatkozóan alkalmazandó szabályokról.

4.2 Az EGSZB véleménye szerint hosszú távú és integrált megközelítést kell alkalmazni, a térségben működő valamennyi szereplő – a nemzetközi intézményi szereplők, más országok, helyi szereplők – megosztott felelőssége mellett. Az Európai Bizottság partnerségre irányuló javaslatának figyelembe kell vennie az új közösségi költségvetés felülvizsgálatára vonatkozó tárgyalásokat, a 2015 utáni időszakra vonatkozó millenniumi fejlesztési célokban megfogalmazandó majdani új prioritásokat, valamint az új Cotonoui Megállapodás érdekében a későbbiekben elindítandó tárgyalási folyamatokat.

4.3 Az említett célkitűzések keretében nagyobb figyelmet kell szentelni a csendes-óceáni térség integrált fejlesztésének, a fejlesztési politikáknak és a beavatkozás által érintett ágazatoknak; a mezőgazdaság és az élelmezésbiztonság például csak említés szintjén szerepel a szövegben, az éghajlatváltozás régióbeli következményeivel összefüggésben. A mezőgazdaság alapozza meg a vidék életképességét. Bár a mezőgazdaság jórészt önálló – csak a cukornád és a pálmaolaj bír bizonyos jelentőséggel az export tekintetében – mégis problematikus a természeti erőforrások kezelése, valamint a termőföld és a mezőgazdaság fenntartható használata és működtetése. Megjegyzendő, hogy a cukorpolitika 2006-os európai reformja miatt az érintett országok közül néhányan elvesztették preferenciális státusukat, ami munkahelyek megszűnéséhez vezetett.

4.4 A közlemény elsősorban az éghajlatváltozás veszélyeire összpontosít, ami létfontosságú az egyes országok és az ökoszisztéma fennmaradásának tekintetében (vízszintemelkedés, az erdők területének csökkenése, sós víztartó rétegek, a tengervíz hőmérsékletének emelkedése stb.). Ezért az Európai Bizottság azt javasolja, hogy a forrásokat elsősorban ezekre a területekre fordítsák; ugyanakkor ösztönözni kellene a fenntartható fejlődést és növekedést célzó, integrált és következetes programokat, a kedvezményezett országok által meghatározott feladatok mentén. E célból örvendetes lenne a magánszektor, és különösen a kvv-k bevonása.

4.5 Az EGSZB véleménye szerint a segélynyújtás integrált stratégiai megközelítésére van szükség, amelyhez az Európai Bizottság közleménye jó kiindulási alap. Támogatni kell az Európai Bizottság különböző igazgatóságai, különösen a Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság, a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság, a Kereskedelmi Főigazgatóság, az Egészség- és Fogyasztóügyi Főigazgatóság, a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság és az Európai Külügyi Szolgálat közös munkáját, és az eddigi eredményekkel nem megelégedve, az uniós politikák még következetesebbé tétele érdekében még jobban össze kell hangolni ezen intézmények tevékenységét⁽⁴⁾.

4.6 Mindenekelőtt nemcsak a csendes-óceáni országok, hanem a tagállamokba érkező jelentős (különösen tonhal-) import miatt az EU számára is alapvető jelentőségű halászati

⁽⁴⁾ Az éghajlatváltozás miatt a csendes-óceáni országok és a TOT-ok számára nyújtott fejlesztési támogatás és segítségnyújtás teljes összege a 2008–2013 közötti időszakra mintegy 785 millió EUR, amelyből 730 millió EUR a 10. EFA-ból, míg 56 millió EUR az EU költségvetéséből származik. A nemzeti programokat leszámítva az EU és a csendes-óceáni térség közötti regionális együttműködés a 2008–2013 közötti időszakban a fejlesztési együttműködési eszköz tematikus programjából származó finanszírozás mellett kb. 95 millió EUR kezdeti kiegészítő finanszírozást tartalmaz. Az EU és a csendes-óceáni térség közötti regionális program célja a regionális kereskedelem vonatkozásában (45 millió EUR), a civil társadalom támogatása és a közpénzkezelési kapacitás növelése (10 millió EUR), valamint a természeti erőforrások fenntartható kezelésének előmozdítása (40 millió EUR). Az Európai Bizottság ezenkívül bejelentette az úgynevezett „csendes-óceáni beruházási eszköz” elindítását is, amely célja a főbb infrastruktúrákba történő beruházások növelése annak érdekében, hogy a régió versenyképesebbé váljon a világpiacon, új lendületet kapjon gazdasági növekedése, csökkenjen a szegénység, finanszírozáshoz jussanak a környezetbarát eszközök és alkalmazkodni tudjon az éghajlatváltozáshoz.

ágazatnak kellene jelentős figyelmet szentelni a beavatkozások során, mivel meg kell őrizni mind a termelés, mind az ökoszisztéma fenntarthatóságát – ennek módja pedig a jövőbeni halászatot veszélyeztető túlhalászás megelőzése. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló uniós rendelet végrehajtásán keresztül az EU lépéseket tett az illegális halászat elleni küzdelem területén. E rendelet alapján az Európai Bizottság értesítette a régió két országát (Vanuatut és a Fidji-szigeteket), hogy olyan harmadik országgént tekinthetnek rájuk, amelyek nem működnek közre a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemben.

4.6.1 A fenti okok miatt az Uniónak fenn kell tartania az AKCS-országokra vonatkozó preferenciális rendszereket, ahogyan a közelmúltban néhány régióbeli ország esetében történt⁽⁵⁾, még akkor is, ha az EU-nak számolnia kell azzal a kockázattal, hogy torzulhat az ágazat más szereplőivel folytatott verseny.

4.6.2 Az EGSZB elismeri az ezen ágazatban jelentkező objektív nehézségeket, és kedvezően értékeli a Kiribatival, a Salamon-szigetekkel és a Mikronéziai Szövetségi Államokkal kötött (halászati partnerségi) megállapodásokat, de reméli, hogy a továbbiakban valamennyi érintett ország részvételével átfogó megállapodás születhet a felségvizekre és a nemzetközi vizekre vonatkozó szabályokról.

4.7 A kereskedelemre irányuló különböző segélynyújtási beavatkozások – a közleményben helyesen hangsúlyozott – összehangolása kapcsán az Európai Bizottság semmilyen utalást nem tesz a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) e térségbeli tevékenységére, holott a csendes-óceáni szigetek közül hat ország tagja e szervezetnek, és élvezi ezáltal bizonyos programok és kedvezmények előnyeit.

4.8 Kereskedelem (WTO): a Fidzi-szigetek, Pápua Új-Guinea, a Salamon-szigetek, Tonga, Szamoa és Vanuatu tagjai a Kereskedelmi Világszervezetnek, amely az előnyök kiaknázása, az erőforrások hatékony felhasználása és a méretgazdaságosság érdekében különböző csatlakozási megállapodásokkal igyekezik biztosítani a stabil és integrált, regionális szintű kereskedelmi rendszert.

4.8.1 A WTO lépéseket tett annak érdekében, hogy 2004-ben megnyíljon Genfben a Csendes-óceáni Szigetek Fórumának képviselői irodája (*Pacific Islands Forum Representative Office*) az adminisztratív rendszerek nagyobb fokú integrációjának megkönnyítése és a kapacitásfejlesztés előmozdítása céljából, ami a kereskedelmet és a sokoldalú programokat tekintve létfontosságú e kis gazdaságok számára.

⁽⁵⁾ Lásd: NAT/459, A közösségi trópusi tonhalhalászflotta helyzete és kihívásai, előadó: Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE, HL C 48., 2011.2.15., 21–26. o.

4.8.2 Hasznosnak tűnik, hogy az Európai Unió, a megújított Cotonoui Megállapodás alapján is, szoros és strukturált kapcsolatokat alakítson ki a genfi képviseleti irodával és a WTO-val. Létfonosságú az összehangolt megközelítés, főként mivel számos ilyen országban korlátozott méretűek a közigazgatási egységek. Ezáltal lehetővé válik az e gazdaságok támogatását célzó kezdeményezések összehangolása a már működő, de multilaterális szinten nem összehangolt technikai segítségnyújtási programokkal. Figyelembe kell venni továbbá a kismértékű, nem stabil és nem hosszú távú gazdasági növekedést, az egyes országok közötti óriási különbségekkel – Pápua Új-Guinea és a Salamon-szigetek növekedési rátája például a nyersanyagárak miatt magasabb volt, míg az egyébként is gyenge gazdasággal rendelkező Fidzsi-szigeteknek és Szamoának természeti katasztrófákkal kellett megküzdniük⁽⁶⁾.

4.8.3 Ezen túlmenően különös figyelmet kell fordítani a kvk fejlesztésére és a nekik szánt regionális támogatási szolgáltatások létrehozására – amelyeket multilaterális szinten kell ösztönözni és létrehozni a WTO, az IMF és a Világbank már meglévő forrásainak és programjainak felhasználásával – a vidékfejlesztés tekintetében is.

4.9 Az Európai Bizottság közleményében helyesen utal az e szigetek csekély gazdasági fejlődéséből fakadó társadalmi veszélyekre, a képzett, de helyi munkalehetőséget nem találó munkaerő nagyarányú kivándorlására és az éghajlatváltozás társadalmi következményeire. A Világbank adatai szerint a Salamon-szigetek, Vanuatu, Szamoa, Kiribati, Kelet-Timor és Tuvalu a legkevésbé fejlett országok csoportjába tartoznak, ahol általános a szegénység. A csendes-óceáni térség legnagyobb országában, Pápua Új-Guineában a lakosság több mint 40%-a él a szegénységi küszöb alatt. Ezek az adatok befolyásolják a millenniumi fejlesztési célok elérését, és nemzetközi szinten összehangolt intézkedéseket tesznek szükségessé. A közlemény azonban nem említi a különböző ENSZ-ügynökségeknek a gazdasági és társadalmi fejlődés támogatására irányuló munkáját.

4.9.1 Az ENSZ-ügynökségek különböző programjai nélkülözhetetlenek, és azokat az Európai Bizottságnak is ösztönöznie kellene, mivel hozzájárulnak a szükséges tudatosság kialakításához és a kapacitásfejlesztéshez, amelyekre szükség van a különböző donorok – többek között az EU – támogatásainak „felszívásához” és hatékony felhasználásához. Ezenkívül elősegítik a nemzeti intézmények, valamint a szociális és civil partnerek nagyobb felelősségvállalását, és ösztönzik a részvételi demokrácia intézményeinek kialakítását.

5. Jogok, demokrácia, szakszervezeti szabadság, a Fidzsi-szigeteki helyzet

5.1 A nemzetközi pénzügyi intézmények a csendes-óceáni szigeteket a világ leginkább hátrányos helyzetű országai között

tartják számon: elszigeteltek, kevesen lakják őket, jelentős a kivándorlás, alacsony szintű az oktatás és a képzés, valamint óriási hiány mutatkozik a kereskedelmi és a nemzetközi gazdasági tevékenységekkel kapcsolatos kompetenciák terén.

5.1.1 Ráadásul a fiatalok helyzete sosem volt még ilyen problematikus, mint napjainkban, ami többek között a földrajzi elszigeteltség, a korlátozott gazdasági fejlődés (kismértékű, egymás között kevésbé integrált gazdaságok és korlátozott belföldi piac) és az ifjúsági munkaerő gyors növekedésével járó demográfiai dinamikák számlájára írható⁽⁷⁾. Ausztrália segélyprogramot indított a csendes-óceáni térség legelmaradottabb országaiból származó idénymunkások számára. Egy azonos irányba mutató intézkedésről van szó, amelyet támogatni kell, és a térség többi országára is ki kell terjeszteni.

5.1.2 A nők helyzete drámai és aggasztó, részben a kizsákmányolás és a lealacsonyítás jelenségének elterjedtsége miatt, részben pedig azért, mert alig-alig történtek lépések bármilyen hatékony megoldás keresése érdekében. A nők továbbra is súlyos diszkriminációval szembesülnek, részben azért, mert szinte egyáltalán nincs rendszeres munkájuk és nem vesznek részt a politikai életben, részben azért, mert mindezen országokban széles körben elterjedt az alapvető jogok megsértésének a tartósan jelen lévő és elterjedt erőszakos cselekményekkel párosuló jelensége. Nem csupán kulturális kérdéssről van szó, hanem a foglalkoztatási, az integrációs és a részvételi lehetőségek biztosításáról is. Kifejezetten utalni kell „A nemek közötti egyenlőség és a nők szerepének erősítése a fejlesztési együttműködésben (2010–2015)” című uniós cselekvési tervre, amely – többek között – a nők nemzeti intézményekben való részvételét jelző pontos mutatók alkalmazását ösztönzi.

5.2 Az emberi jogok és a demokrácia tiszteletben tartása az uniós segélypolitika és együttműködés elengedhetetlen feltétele. Ide tartoznak többek között a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) nyolc alapvető egyezménye révén nemzetközi szinten is elismert szakszervezeti jogok.

5.3 A Cotonoui Megállapodás is elismeri, hogy az emberi jogok és a demokratikus intézmények tiszteletben tartása a stabil és virágzó gazdaság létrehozása szempontjából alapvető értékkel bír. Sajnálatos módon a közlemény, mindamelllett, hogy egy regionális stratégiáról szól, nem fordít elegendő figyelmet azokra a súlyos jogsértésekre, amelyek főként a **Fidzsi-szigeteken, vagyis földrajzi kiterjedését és népességét tekintve a régió második legnagyobb szigetén** történnek.

⁽⁶⁾ IMF: Regional Economic Outlook, Asia and the Pacific, Navigating an Uncertain Global Environment while building inclusive Growth (2011. október).

⁽⁷⁾ Szamoán 4 000 elhelyezkedni szándékozó fiatal közül csupán 500 talál munkát. Vanuaton 3 500 főből 700 tud elhelyezkedni, míg Fidzsin kb. 46%-os az ifjúsági munkanélküliség. Lásd még: UNICEF: Investing in Youth Policy, UN Asia-Pacific Interagency Group on Youth (2011).

5.4 A Fidzsi-szigeteki helyzet gyakorlatilag elfogadhatatlan: a kormány, amelyet a 2006-os puccs óta katonai junta vezet, 2011-ben agresszív kampányt indított, hogy felszámolja a szak-szervezeti mozgalmat és megfosssa a Fidzsi-szigeteki munkavállalókat alapvető jogaiktól, megsértve ezzel az ILO 87. és 98., a kormány által egyébként ratifikált egyezményét; a véleménynyilvánítási, valamint az egyesülési és gyülekezési szabadság felszámolása, a kínzás és a rossz bánásmód, a nők és gyermekek elleni erőszak, a munkavállalók legalapvetőbb jogainak eltörlése az EU számára a továbbiakban nem tolerálható emblemikus jelenség. A Cotonoui Megállapodás 96. cikkének alkalmazása ellenére az EGSZB véleménye szerint a 2014-es választásokra és az új alkotmány létrehozásának folyamatára tekintettel a Fidzsi-szigetekkel szemben határozottabb fellépésre van szükség.

5.5 Az ILO igazgatótanácsa 2012 novemberében ismét megvitatta a Fidzsi-szigeteki helyzetet, majd elfogadott egy állásfoglalást, többek között a fidzsi kormány közelmúltban hozott azon döntésére tekintettel, hogy kiutasította az országból az ILO igazgatótanácsának felhatalmazásával ott tartózkodó ILO-delegációt⁽⁸⁾. Nem kérdéses, hogy az EU-nak foglalkoznia kell e kérdéssel, és azon tagállamokkal koherens módon kell eljárnia, amelyek az ILO ülésén egyetértettek az elmarasztalással.

5.6 A civil társadalomnak ebben az esetben rendkívül nehéz, szinte lehetetlen körülmények között kell működnie. Valójában a civil társadalom legalapvetőbb jogai sérülnek nyilvánvaló módon, ami szöges ellentétben áll a demokrácia valamennyi elvével, ezért az EGSZB elfogadhatatlannak tartja e helyzet kezelésének halogatását. Az EGSZB kész a többi közösségi intézmény elé tárni ebbéli álláspontját, és e szerint eljárni⁽⁹⁾.

5.7 Határozottabb fellépésre van szükség – akár közvetlenül, akár bilaterális szinten – a közösségi támogatások elosztásához szükséges feltételek meghatározása során, és ki kell jelenteni, hogy a jogokkal kapcsolatban az Európai Unió és valamennyi tagállama egységes és az EU alapelveivel összhangban álló álláspontot képvisel, amely vitán felül áll.

6. A szociális partnerek és a civil társadalom szerepe

6.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a gazdasági és társadalmi kohézió célkitűzésének elérése érdekében a civil társadalmi szervezetek részvételére alapozva lehet kialakítani a partnerségi különböző formákat. Szerepük még fontosabb a jogok és a demokrácia terén, mivel ezek tiszteletben tartása elengedhetetlen feltétele az uniós segélyek felhasználásának és az EU-val folytatott együttműködésnek.

⁽⁸⁾ Sajtóközlemény a fidzsi-szigeteki szak-szervezeti kongresszusról, 2012.9.19. Az esemény ILO általi dokumentációja folyamatban van.

⁽⁹⁾ Lásd a Tanács levelét.

6.2 A civil társadalmi szervezetek részvétele e területen is elsődleges cél, bár megvalósulását legalább két objektív akadály korlátozza: az egyik a különleges földrajzi elhelyezkedéssel, a szigetek sérülékenységevel és a lakosság eloszlásával kapcsolatos, mivel ezek ténylegesen megnehezítik e jog gyakorlását, míg a másik a demokrácia gyakorlásával és a civil szervezeteknek az intézményi életben való aktív részvételével függ össze.

6.3 Az EGSZB ezért kéri, hogy a helyi közösségek képviselőit a lehető legnagyobb mértékben vonják be az uniós programok kidolgozásába, végrehajtásába és nyomon követésébe, különösen, ha a program a környezetvédelem, a szociális és civil párbeszéd, a fejlesztés, valamint a jogok és a demokrácia védelme tárgy körébe tartozik.

6.4 Az EGSZB sürgeti az EU és a csendes-óceáni térség országai közötti partnerségi megállapodás – civil szervezetek részvételével történő – mielőbbi létrejöttét a térség valamennyi problémájával szembeni hatékonyabb fellépés érdekében⁽¹⁰⁾, és a részvétel alapvető feltételeként szükségesnek tartja egy, a programokat nyomon követő szakbizottság létrehozását.

7. A közleményben javasolt fellépésekkel kapcsolatos megjegyzések

7.1 Az EGSZB a javasolt uniós fellépésekkel – amelyek első-sorban az éghajlatváltozás csendes-óceáni térségbeli veszélyeinek problémájával foglalkoznak – csak részben tud egyetérteni, mivel hiányzik belőlük a térség fenntartható fejlődésére irányuló integrált megközelítés.

7.2 Ösztönözni kell és törekedni kell arra, hogy az EKSZ és az Európai Bizottság különböző főigazgatóságai összehangoltan dolgozzanak együtt azoknak a koherens és stratégiai jelentőségű programoknak a kidolgozásán, amelyek egyrészt a környezetvédelem és a halászat területére, másrészt pedig a fenntartható fejlődés és a vidékfejlesztés integrált programjai felé irányítják a rendelkezésre álló forrásokat.

7.3 Az EGSZB egyetért azzal, hogy meg kell erősíteni a helyi intézményekkel folytatott párbeszédet, ugyanakkor biztosítani kell a civil társadalom szisztematikusabb részvételét is, egy állandó kerekasztalt létrehozva a segélyek értékelésére és hatásaik elemzésére.

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye: A civil társadalom szerepe az EU és Kolumbia, illetve az EU és Peru közötti többoldalú kereskedelmi megállapodásban, HL C 299., 2012.10.4., 39–44. o.

7.4 Az EGSZB véleménye szerint a programok kellő – az Európai Bizottság által hangsúlyozott – koordinációjának biztosítása érdekében folytatni kell a valamennyi donor- és kedvezményezett ország részvételével zajló találkozókat. Továbbra is alapvetően fontos a támogatások rendeltetése és hatékonyságuk értékelése. E tekintetben az előzetes tájékoztatás és képzés mellett különösen fontos a nyomon követési tevékenység, amelyet egy szociális és civil partnerekből álló vegyes bizottság végez.

7.5 A korábban említetteknek megfelelően meg kell erősíteni a következőkre vonatkozó értékeléseket: az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása, a nők elfogadhatatlan helyzete a régióban, a fiatalok korlátozott munkavállalási lehetőségei, a civil társadalom szerepe valamennyi országban, és különösen a Fidzsi-szigeteki helyzet.

Kelt Brüsszelben, 2013. január 17-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*
Staffan NILSSON
